

N:o 40.

Af Herr Rydin: Om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om utländsk undersåtes rätt att i riket besitta fast egendom m. m.

Vid 1850—1851 års riksdag väcktes i Borgareståndet en motion, hvaruti anmärktes, att, ehuru Kongl. Kungörelsen af den 3 Oktober 1829 stadgar, att »utländsk undersåte icke kan lagligen förvärfva och besitta fast egendom i riket utan att dertill hafva undfått Kongl. Maj:ts särskilda tillstånd,» det likväl förefunnes den ofullständighet i hittills gifna föreskrifter, att ej enahanda allmänna skyldigheter, som svenske medborgare måste vidkännas, jemväl åligga utlänningar, hvilka här i riket bygga och bo, samt ej mindre till person än till egendom njuta med de för-ra lika skydd; och ville motionären särskildt med hänseende dertill, att under de senare åren isynnerhet i södra Sverige betydliga fastigheter på landet förvärfvats eller på längre tids arrende mottagits af utlänningar, föreslå, att Rikets Ständer måtte medverka till det lagstadgande: »att utländsk man, som vill här i riket sig bosätta, antingen för att besitta fast egendom eller för utöfvande af annan näring, bör, innan rättighet dertill vinnes, vara till svensk medborgare antagen.»

Sedan Lag- samt Allmänna Besvärs- och Ekonomi-Utskottet i sitt betänkande fäst uppmärksamhet derå, att någon dylik bestämmelse icke vore af nöden med afseende å rättigheten att utöfva »annan näring», enär enligt Handels-, Fabriks- och Handtverks-ordningen af den 22 December 1846 svensk medborgarerrätt förut-sattes som villkor för utöfvande af handel eller näring i stad och å landet, men för öfrigt tillstyrkt, motionärens förslag, beslöt Riksdagen att i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t hemställa, att *utländsk man, som hädanefter vill här i riket sig bosätta för att bruka eller besitta fast egendom, icke må dertill erhålla tillstånd, innan han blifvit till svensk medborgare antagen.* Som skäl härtill anfördes i Riksdagens skrifvelse, »det rättigheten att i riket besitta fast egendom» medgifven utländsk undersåte, som i denna egenskap qvarstår under främmande makts beskydd och inflytande, icke allenast föranleder flera olägenheter, utan äfven, i en vidare utsträckning, skul-le kunna medföra betänkliga och för samhället vådliga följder.»

Vid riksdagen 1856—1858 upptogs den fråga, som sålunda blifvit väckt, i en alldeles ny form. Konstitutions-Utskottet framställde, i memorial N:o 11 mom. 2,

mot den Konungens rådgifvare, till hvars föredragning dessa ärenden varit hänvisade, en vidlyftigt motiverad anmärkning med anledning deraf, att han under den tid som förflutit sedan nyssberörde skrifvelse ingått, lemnat densamma helt och hållet utan afseende. Utskottet meddelade, att trenne af Konungens rådgifvare, Friherre Palmstjerna, Herr Gripenstedt och Grefve C. G. D. Mörner vid ett eller annat tillfälle lifligt afstyrkt beviljande af tillåtelse åt utländsk man att i riket besitta fast egendom; och att dervid anförts, hurusom det vore »ganska betänkligt, att främmande makters undersåter berättigades i riket inköpa fast egendom; att de, som på sådant sätt vunne fast fot i riket, borde i allo vara svenske undersåter, förenade med samma intressen och samma band, som infödde svenskar, uti samfälda pligter mot gemensam Konung, och uti nit för Sveriges sjelfbestånd; att vid sådana frågors pröfning det allmänna gagnet borde vara det afgörande skälet, med åsidosättande af all undfallenhet för önskan uttalad af enskild främling; att, om det aldrig nekades välfräjdad främling att vinna fastighet i riket, skulle besittningar af stor vidd och betydlig vikt kunna komma i händerna på främmande makters undersåtar, hvilka kunde föranleda svåra förvecklingar med samma makter och af dem användas till en vådlig inblandning i våra inre angelägenheter.» Konstitutions-Utskottet hade likväl funnit att dessa skäl lika litet som Riksdagens skrifvelse utöfvat något inflytande på dessa frågors behandling, utan att föredraganden tagit för regel att bevilja hvarje sådan anhållan äfven utan någon preliminär undersökning af sökandens karakter, samt huruvida af ansökningens beviljande några för riket tillfälliga eller permanenta olägenheter kunde härflyta, och hemställde Utskottet därför till Riksdagen, huruvida föredraganden dervid iakttagit rikets sannskyldiga nytta.

Under diskussionen inom Riksdagen öfver denna Konstitutions-Utskottets anmärkning erinrades af en Statsrådets ledamot på Riddarhuset, att, då Kongl. Maj:t vägrat bifall till det i 1851 års skrifvelse af Riksdagen gjorda förslag, sådant skett på tillstyrkan af samtliga Statsrådets ledamöter, hvilka således varit eniga derom, att ett dylikt bestämdt förbud för utländsk medborgare att i riket besitta fast egendom ej vore för riket fördelaktigt. För öfrigt hänvisades derå, att någon verklig olägenhet ännu, så vidt känt var, ej uppstått af de meddelade tillåtelserna och att deras verkan på det hela kunde anses särdeles obetydlig, då värdet af all den utlänningar i Sverige (med undantag af Wermlands, Wester-Norrlands och Westmanlands län, för hvilka uppgifter ej inkommit) tillhöriga jordegendom utgjorde allenast 1,770,723 R:dr B:ko. För öfrigt uttalades vid riksdagen af flere talare redan nu allvarliga farhågor för följderna af detta system, och man betonade särskildt, att dess vidhållande lätteligen i en framtid kunde inleda landet i förvecklingar med främmande makter. Sjelfva anmärkningen fick dock, jemte öfriga i utlåtandet framställda, förfalla, och någon vidare påföljd har sedermera icke synts deraf framgå vid behandlingen af dylika frågor, än att bland villkoren för utländings förvärfvande af fastighet intagits den bestämmelsen, att sökanden, då han sjelf är ur ri-

ket frånvarande, skall hålla sig ett å orten bosatt ombud, för att svara i alla de egendomen rörande rättsfrågor.

Enligt hvad nyss omnämnda Konstitutions-Utskotts utlåtande gifver vid handen hade under perioden 1854—1856 till Kongl. Maj:t ingått ansökningar om rättighet att i riket besitta fast egendom till ett antal af 37, hvaraf 35 blifvit bifallna. Ansökningarne sägas i allmänhet ej hafva afsett små lägenheter utan egendomar af betydande storlek och högt värde.

Under den näst följande treårsperioden 1857—1859 hade dylika ansökningar ingått till ett antal af 32, af hvilka 30 blifvit bifallna. Tillika upplystes då i Konstitutions-Utskottet att, enligt uppgifter under år 1857, från Konungens Befallningshafvande till Justitiestats-departementet infordrade, utgjorde då antalet af norske och främmande makters undersåter, som i Sverige besuto *jord*, endast 71, nemligen 37 danske, 4 preussiske, 12 andra tyske makters, 5 engelska, 1 finsk och 12 norske undersåter, hvaraf 47 voro inom och 24 utom riket boende. Taxeringsvärdet å den till bemålde personer inom riket upplåtna *jord* uppgick till 1,991,568 R:dr B:ko, hvaraf den, som tillhörde utom riket boende utländingar, var taxerad till belopp af 591,235 R:dr B:ko.

Rörande meddelandet af dylika tillåtelser under åren 1860—1869 kunna vi ej nu meddela några statistiska upplysningar. Men af oss tillgängliga handlingar framgår att af dylika ansökningar hafva blifvit bifallna

år 1870: 58

år 1871: 51

år 1872: 90

	1870	1871	1872
af de sökande voro Danskar	35	37	68
Tyskar	11	6	5
Engelsmän	9	5	16
Ryssar	1	1	1
Finnar	1	1	—
Norrmän	1	—	—
Nordamerikanare	—	1	—
Fransmän	—	1	—

Under tiden från 19 Januari 1872 till och med 10 Januari 1873 äro åt *Danskar* följande tillåtelser meddelade att besitta egendom:

i Kronobergs län	29
i Malmöhus „	18
i Christianstads „	8
i Hallands „	6
i Jönköpings „	3
i Skaraborgs „	3
i Calmar „	1

Tillsammans utgöra de belopp som från den 19 Januari 1872 till den 10 Januari 1873 af utländingar blifvit erlagde för här i riket under detta år inköpt egendom en summa af R:dr R:mt 10,601,151: 59
 hvari dock ingå ” ” 2,117,608: 71 *)
 som utgöra köpesummor för med egendomarne förenade grufveandelar och skogs-
 afverkningsrättigheter, så att de för fastigheter erlagda beloppen endast utgöra
 Riksmünt Riksdaler 8,483,542: 88.

Dessa inköpssummor äro på de olika länen fördelade på följande sätt. In-
 köpta egendomar

i Örebro och Kopparbergs län	1 för	3,200,000: —
i Gefleborgs	” 4 ”	1,501,638: —
i Malmöhus	” 19 ”	1,498,653: 88.
i Westmanlands	” 1 ”	1,192,970: 71.
i Norrbottens	” 2 ”	775,310: —
i Jönköpings	” 3 ”	504,000: —
i Skaraborgs	” 3 ”	444,572: 50.
i Kronobergs	” 29 ”	443,832: 50.
i Christianstads	” 8 ”	350,000: —
i Södermanlands	” 1 ”	180,000: —
i Blekinge	” 1 ”	100,000: —
i Hallands	” 6 ”	72,400: —
i Jemtlands	” 1 ”	46,000: —
i Wester-Norrlands	” 2 ”	33,000: —
i Wermlands	” 1 ”	2,574: —
samt i 6 af rikets städer		256,200: —

Summa 10,601,951: 59.

Dessa fakta synas mig egnade att påkalla en närmare uppmärksamhet så väl från Riksdagens som från Regeringens sida. De ådagalägga tydligt, att fastighetsförvärf inom Sveriges landamären blifvit föremål för spekulation i utlandet, och de visa äfven, vid närmare granskning af de särskilda fallen, att denna affär bedrifves ej blott af sådane främlingar, som personligen hit inflytta och således antagligen förr eller sednare blifva svenske medborgare, utan äfven af enskilde kapitalister och kapitalstarka handelsbolag eller firmor, hvilka finna förmånligt att i svensk jord, svensk bruks- och skogsegendom nedlägga penningar, utan minsta tanke från någon af köparnes sida på att med sådan egendom taga annan befattnings, än som från ett kontor i London eller Berlin kan utöfvas för att af kapitalet draga största möjliga vinst. I det förstnämnda fallet synes oss föga anledning förefinnas till

*) Då i de handlingar, hvarur dessa siffror äro hemtade, köpesummorna för fastighet icke alltid äro afskilda från köpesummorna för lös egendom, är det möjligt att den sednare siffran i verkligheten kan vara något högre än den här angifna.

oro eller restriktiva åtgärder: vår nationalitet är alldeles tillräckligt stark, för att ej behöfva frukta något intrång eller obehag af de få utländske medborgare som här nedsätta sig för bedrifvande af jordbruk eller bruksrörelse; våra samfundsförhållanden äro tillräckligt lyckliga för att vi kunna antaga det hit inflyttande främlingar, som söka sin utkomst af landets förvärfskällor, förr eller senare skola finnas hugade att antaga svensk nationalitet, och i de flesta fall kunna vi då endast lyckönska oss åt det tillskott ej blott af kapital utan äfven af intelligens, arbets-skicklighet och ekonomisk företagsamhet, som med dem komma vårt land tillgodo. Mer än ett skede af vår ekonomiska utveckling har fått sin prägel af främlingar, som vunnit svensk medborgarerätt, och Sveriges nationela utveckling har deraf veterligen icke tagit någon skada. För närvarande är det för öfrigt, hvad jordbruksegendom beträffar, till allra största delen danskar, som utan att hafva vunnit svensk medborgarerätt söka tillstånd att i Sverige sådan besitta, och det är visserligen sannt, att en och annan gång större kapitalister i Köpenhamn blifvit gods-egare i Sverige utan afsigt att här nedslå sina bopålar, hvilket förhållande icke i allo kan anses för oss fördelaktigt; men utom att denna nationalitet svårligen i något fall kan anses hotande för vår sjelfständighet, ser man också på de inköpta jordegendomarne i allmänhet ringa storlek, att köparne till större delen sjelfva bruka sin jord, och således, en gång hit inflyttade, utan tvifvel med det snaraste förvärfva äfven medborgarerätten. Endast i det fall, att jordegendomar i någon sådan landsdel som t. ex. Gotland eller nordliga delen af Norrbottens län skulle blifva föremål för spekulation af t. ex. Tyskar eller Ryssar, synes det vara någon anledning för handen att af sådanes inflyttning befara något för rikets säkerhet vådligt inflyttande, men då torde ock Kongl. Maj:ts rätt att efter omständigheterna pröfva dylika ansökningar utan svårighet kunna tillämpas derhän, att sådant intrång vederbörligen afvärjes.

Vida mera betänkligt synes oss det här ofvan antyddas förhållande, att fast egendom med dertill hörande gruffält, skogsafverkningsrätt, sågverk m. m. på sista tiden begynt afyttras till utländske affärsmän eller handelsfirmor, om hvilka man med säkerhet kan veta, att förvärfvande af medborgarerätt för egarnes personer icke skall komma i fråga. Det må villigt medgifvas, att Sverige äfven af dylika köpeafhandlingar kan draga åtskilliga fördelar, dels genom sjelfva köpesummorna, med hvilka vanligen ganska betydande kapitalbelopp tillflyta landet, dels genom de oftast nya industrigrenar och arbetssätt, som å de inköpta egendomarne af främlingarne införas, dels genom de ökade arbetstillfällen, som med stregrad produktion beredas landets invånare. Det är icke heller vår mening, att vi med något särskildt misstroende behöfva åse att främmande kapital strömma till industrien och jordbruket i Sverige: kapitalet är till sin natur kosmopolitiskt och ju förmånligare de villkor blifva, under hvilka vår produktion kan komma i tillfälle att använda rikare länders kapitaltillgång, desto lättare skola våra näringar uppblomstra. Men äfven dessa förmåner kunna köpas för dyrt; villkoren för kapitalanvändningen kunna

blifva sådana, att de träda i strid med vilkoren för hela samhällets trygghet och lugn, och de förhållanden, vi nu åsyfta, synas hafva infört oss på en väg, der ekonomiska fördelar lätt kunna komma i kollision med nationela och politiska. Det är icke heller så säkert, att vi ej, äfven i afseende å de ekonomiska fördelarne, i dylika fall göra oss skyldiga till en missräkning, då vi för en ögonblicklig vinst afhända oss dyrbara och för hela vår utveckling oundgängliga förvärfskällor.

Mot hvarje förslag till inskränkning i utländska medborgares frihet att inom riket besitta fast egendom kan utan tvifvel anföras den omständigheten, att Sverige genom en sådan inskränkning skulle komma att ställa sig temligen ensamt bland de civiliserade nationerna, af hvilka åtminstone de allra flesta lemnat främlingar tillträdet fritt till förvärfvande af vare sig fast eller lös egendom, utan att dervid fästa förbehåll om förvärfvande af medborgarerätt. Sådan obetingad frihet är främlingar medgifven i Norge, Danmark, Nederländerna, Belgien, Frankrike, Spanien, Portugal, Italien och Grekland. I Preussen erfordras särskildt tillstånd af Konungen endast för »civile personer», d. v. s. bolag, kommuner, stater o. d., och i öfriga tyska stater äro, med några mindre betydande undantag, främlingar i allmänhet berättigade att förvärfva fast egendom. I Ungern förekommer ingen inskränkning i denna rätt och i de öfriga till Österrikiska monarkien hörande stater allenast det vilkoret, att utlänning, för att åtnjuta lika rätt med infödde, måste visa, att lika förmån i det hänseende, hvarom fråga är, inom hans land medgifves Österrikes statsborgare. I det egentliga Ryssland är numera dylik förvärfsrätt främlingar ovilkorligen medgifven, och nu senast har äfven i England genom stat. af den 12 Maj 1870 blifvit stadgadt:

»Fast och lös egendom af hvarje slag kan förvärfvas, innehafvas och disponeras af en främling på samma sätt i alla hänseenden som af en infödd engelsman; och kan äfven en rätt till fast eller lös egendom förvärfvas genom, från, eller i succession efter en främling på samma sätt som genom från, eller i succession efter en infödd engelsman» — endast med vilkor att denna rätt ej gäller Kolonierna, ej medför någon annan rättighet som Britisk udersåte, ej heller inverkar på någon före denna akt förvärfvad rätt till lös eller fast egendom.

Vigten af denna anmärkning synes oss dock icke litet förminskas af den omständigheten, att Sverige är ett land, hvars ekonomiska förhållanden i ej ringa mån inbjuda till sådan spekulation, hvarom nyss är nämnt, och att vi i detta hänseende svårligen kunna jämföras med de stater, hvilkas föredöme sålunda åberopas. För England medför det helt visst ingen den ringaste våda att sålunda utan vilkor bereda främlingar tillträde till engelsk jord och öfriga engelska förvärfskällor, ty jord, skogar, grufvor m. m. d. betinga i England ett sådant pris, att det utom i högst få undantagsfall knappt är antagligt, det någon främling skulle finna för sig förmånligt att der nedlägga kapital, för hvilket han i de flesta fall ej kunde påräkna mer än 2 till 3 procent ränta. Sverige åter har en helt annan ekonomisk ställning än de flesta andra europeiska länder derutinnan, att det i

ekonomiskt hänseende ännu befinner sig, så att säga, på det första utvecklingsstadiet. Det eger oerhörda naturliga rikedomar, men dess befolkning har till följd af naturförhållandenas oginhet hittills icke kunnat göra sig dessa rikedomar vederbörligen till godo, och vår kapitalbildning har därför intill senaste tider varit ytterligt ringa. När nu i ett sådant land den nyare tidens mäktiga häfkrafter för all industriell utveckling komma till full utveckling, så inträder der helt naturligt ett alldeles nytt utvecklingsskede, rikt på stora förhoppningar; dess naturliga rikedomar i skogar, malmfält, stenkolslager m. m. få en helt ny betydelse, så snart de moderna kommunikationsanstalterna öppna utsigten till dess fulla och vinstgivande användning, och särskildt viktiga blifva dessa rikedomskällor just nu, då hela världens uppmärksamhet är riktad på möjligheten att förse den industriella konsumtionen med dess behof af de förnämsta råvarorna, jern och trä. Under sådana förhållanden skall den naturliga följden af vår kapitalbrist vara den, att främmande länders rika kapitaltillgångar söka sig hit, der utsigt finnes för deras lönande användning, och der konkurrensen ännu icke nedsatt penningräntan så lågt eller bragt arbetslönerna så högt som i andra länder. Engelska och tyska handelsbolag, som förfoga öfver ofantliga kapital, hafva lätt att till den svenska jord- och bruksegaren, som är i besittning af vidsträckta malmfält eller skogssträckor, erbjuda summor, hvilkas ränta flera gånger öfverstiger hvad han sjelf med sitt jämförelsevis ringa driftkapital, sin ofta mycket begränsade kredit och sin måhända mindre utvecklade industriella företagsamhet skulle kunna af egendomen uttvunga — och ingen må förundra sig deröfver, att utsigterna till en dylik ofta storartad förbättring i förmögenhetsvilkor kommer den enskilde att förbise den lilla omständigheten, att egendomen öfvergår i *främlingars* hand. Det är i de flesta fall för mycket begärdt, att frestelser af denna art skola röna motstånd af en finkänslig patriotisk betänklighet, och det är dessutom för den enskilde i de flesta fall nästan omöjligt att klart se eller uppfatta de olägenheter, som medfölja dylika transaktioner, eftersom deras följder uppenbara sig, först när de många enstaka fallen summeras ihop till ett enda stort faktum, som måhända snart nog kan komma att karakteriseras dermed, att våra flesta och bästa naturliga rikedomar blifvit förvärfskällor för utländska handelsbolag.

De företeelser, som föranledt här antydda farhågor, hafva under det sist förflutna året varit af icke ringa betydelse, och de underrättelser om dylika köpeafhandlingar, som dertill under de tre första månaderna af detta år förljudits, bidraga ej att lugna de af dem väckta farhågor. För året 1872 hafva vi att efter offentliga handlingar inregistrera följande: ett handelskonsortium af två Berliner och en Hamburgerfirma har i Westmanlands län inköpt en stor landt- och bruksegendom med tillhörande skogar, malmfält m. m. för en summa af 1,192,970 R:dr. Ett handelskonsortium af tre eller fyra Londonerfirmor har i Örebro och Kopparbergs län inköpt en bruksegendom med skogar, gruffält, masugnar, valsverk m. m. för 3,200,000 R:dr, hvaraf 1,200,000 äro beräknade för grufveandelar. En delegare i en af dessa

Londonerfirmor har i Gefleborgs län inköpt en liten fastighet för 35,000 R:dr, men dertill hörande skogsafverkningsrätt för 1,374,638 R:dr, samt dessutom i samma län tillhandlat sig $\frac{5}{100}$ sågverk med någon afverkningsrätt för 34,000 R:dr, och vid ett annat tillfälle fått tillstånd att besitta diverse ytterligare inköpta sågandelar, för hvilka köpesumman ej är uppgifven. Den firma, till hvilken denne Storbritanniske undersåte lærer höra, har vidare i Wester-Norrland inköpt 6 seland skatt och $\frac{6}{15}$ delar i en finbladig såg för 30,000 R:dr, i Gefleborgs län 2 öresland jord, diverse sågandelar och några bitar strandjord för 58,000 R:dr, samt i Jemtland 2 tunnland skatt för 46,000 R:dr, — allt transaktioner som tydligen häntyda på en i stor skala bedrifven skogsafverkning af främmande, för vårt lands intressen i all tid likgiltiga, köpmän. En annan Londonerfirma har i Jönköpings och Kronobergs län inköpt 15 $\frac{7}{24}$ mantal med sågar, jernbruk m. m. för 360,000 R:dr. En Storbritannisk undersåte har i Wermland fått tillstånd att besitta en liten hemmansdel, inköpt för allenast 2,571 R:dr, men hvars besittningsrätt, enligt hvad vi af *tillförlitligaste* källa inhemtat, anses »hufvudsakligen afse bedrifvande af skogsafverkning;» och en annan engelsk köpman har, antagligen i liknande afsigt, tillhandlat sig 2 $\frac{1}{2}$ seland skatt i Wester-Norrland. Slutligen hafva nu senast de namnkunniga Gellivara-fälten, en possession af 25 qvadratmils vidd, genom köpeaftal öfvergått till Storbritanniske undersåten Giles Loder, för en summa af 775,000 R:dr, och Kongl. Maj:t har, här som alltid, åt den engelske affärsmannen meddelat tillståndet att i riket besitta fast egendom.*)

Vid sidan af dessa köpeafhandlingar försvinna de öfriga köpen, som hufvudsakligen afse jordbruksegendomar och hvilka på längd svårligen kunna leda till annat än köparnes hitflyttning, i våra ögon till en obetydlighet. Ty det är just bruks-, grufve- och skogsnäringarne som mer än någon annan locka till dessa spekulationer, hvilka kunna bedrivas utan någon tanke på inflyttning i det rike, der egendomen är belägen; det är de som bäst kunna skötas utan något personligt deltagande af egaren, och det är de, som just i dessa tider skänka utsigt till en med landets förbättrade kommunikationer och världsmarknadens växande efterfrågan för dessa varor, allt mer stigande vinst. Det är derföre hufvudsakligen med hänsyn till dessa, som vi våga framställa det påståendet, att vi äro inne på en väg, som kan leda oss till ej så litet betänkliga förvecklingar. Det ligger redan ur den fosterländska känslans synpunkt något motbjudande deri, att ypperliga andelar af våra bästa förvärfskällor, af vår jord och våra skogar skola besittas som egendom af innehafvare, hvilka icke äro med landet förenade genom de band, som gifva samhället dess styrka; och tänker man sig dessa egendomsförvärf under de förhållanden, som ofvan antydts, ohejdadt fortgå, kommer till denna motvilja äfven

*) Ofvan anförda bolag tyckas alla hafva varit solidariska eller handelsfirmor. Deremot har förekommit att Kongl. Maj:t afslagit dylik ansökan på den grund att den varit framställd af anonymt aktiebolag.

en stark känsla af otrygghet. Men det är under samma förutsättning ej mindre säkert, att sakens ekonomiska sida är ganska betänkelig. Det ligger ingen öfverdrift uti att tänka sig som en möjlighet, att tyska, engelska och franska handelsfirmor eller konsortier bit för bit tillvälla sig de bästa och rikaste styckena af det jernbälte, som sträcker sig genom det mellersta Sverige, de största och mäktigaste resterna af de skogar, som ännu återstå oss i Wermland, i Dalarne, i Norrland. — Deras förmåga att dertill anskaffa penningar torde ej kunna betvivlas, då man dagligen ser, hvilka oerhörda kapital af dylika bolag nedläggas i de mest aflägsna främmande länder; utsigterna för dylika anbud växa med hvarje ny jernväg, hvarje ny vattenled i de mera aflägsna, hittills obefarna trakterna af vårt land och med hvarje förhöjning i jern- och träprisen på marknaden, och den enskildes förmåga att dem motstå kan, som sagdt är, omöjligen vara tillräckligt stark i ett land, der det inhemska kapitalet är knappt. Vi kunna då måhända tänka oss en tid, när de 10 millionerna, som i år influtit för sådana egendomsförsäljningar, växt till 100 millioner om året eller mer, då våra bergslager äro tätt genomkorsade af jernvägar, då våra vattenfall äro rikt försedda med de ståtligaste manufakturer, då våra grufvält och jernverk förse den europeiska marknaden med mångdubbelt större qvantitet jern än nu, då vår export af skogsprodukter inbringar hundratals millioner riksdaler, men då tillika våra bergslager icke längre äro *våra*, då stegringen i afkastningen af våra grufvor, skogar och bruk icke ökar *landets* förmögenhet utan tillflyter tyska och engelska handelshus, och då kanske till slut svenskt jern och svenska trävaror kunna beställas icke i Stockholm och Göteborg utan endast i London eller Berlin. Måhända skulle vi då icke prisa den frisinnta lagstiftning, som kommit oss att lemna landets bästa krafter till förfogande åt den mestbjudande.

Härtill kommer ännu en omständighet, hvilken måhända mer än någon annan i dessa tider förtjenar stort afseende. Det sista årtiondets historia är rik nog på exempel, huruledes länders rent inhemska förhållanden blifvit gjorda till föremål för internationela underhandlingar och bestämmelser — aldrig till fromma för mindre och svagare staters sjelfständighet; och dylika förvexlingar af nationel och internationel rätt hafva ej sällan haft sin grund äfven i tvistefrågor af rent ekonomisk natur. Vårt land torde icke hafva något skäl att frukta för sådana missförhållanden, som ledt till Tysklands inblandning i den Danska statens inre rättsordning, eller sådana, som gifvit den ryske czaren anledning att uppträda som skyddsherre för Turkiets undersåter; vår nationela homogeneitet och vår kyrkliga enhet äro dertill alltför starka. Men sådana företeelser, som Nordtyska förbundsmyndigheters underhandlingar med Rumäniens styrelse i anledning af ett jernvägsföretag, eller Frankrikes och Italiens uppträdande till skydd för främlingars anspråk på malmlagren vid Laurion äro för oss varnande exempel. De visa att starkare länders styrelser anse sig ega fog att ingripa i mindre staters sjelfbestämningsrätt, der denna kommer i strid med deras undersåters förmenta rättsanspråk,

och det innebär då alltid en stor våda att åt främmande staters undersåter inrymma sådana anspråk, hvilka sedan under en eller annan form kunna göras gällande mot staten själf, stödda af argument som ej kunna bemötas af jurisprudensen. Det torde icke vara för mycket sagdt, att Gellivara under förhållanden, som kunna gifva denna egendom ett omätligt värde, och som kunde upplifva vissa nu hvilande anspråk från svenska statens sida, lätteligen kunde framkalla en Laurionfråga för vårt fädernesland. Och det skulle i sanning icke för Sverige vara något angenämt rön, om dess lagstiftande myndigheter en dag, då de möjligen funnit nödigt att för skogsafverkning eller grufdrift stadga strängare bestämmelser, oförmödat funne sig hejdade af anspråk och rättsfördringar framställda af utländske egendomsegare inom landet, hvilka genom främmande makters sändebud sökte häfda sin förmenta rätt och med hotande språk förhindra en för deras intressen menlig lagstiftning.

Det är af dessa skäl, som vi våga förmena, att föredömen för vår lagstiftning icke äro att hemta från länder, sådana som England, Frankrike, Tyskland eller Italien, utan snarare från ett annat land, der förhållandena i nyss nämnda hänseende äro mera att jemiöra med våra egna, och der fruktan för obehörigt intrång af främmande makters undersåtar gifvit upphof åt strängare lagbestämmelser.

Efter den »common law» och de statuter, hvilka före *Förenta Staternas* oafhänghighetsförklaring gällde der såväl som i England, kunde utländing icke, hvarken genom arf, testamente eller köp förvärfva fast egendom derstädes, och hvarje sådan egendom, som utländing mot detta förbud åtkommit, *hemföll till kronan (staten)*.

Denna regel har dock sedan blifvit i särskilda stater inom Unionen dels upphäfd, dels modifierad.

I vestra staterna har man i allmänhet varit mycket benägen att låta utländingar köpa fast egendom.

I Massachusetts och i Ny-England i allmänhet befarar man ej att blifva öfverlupen af utländingar. Sådana slå sig der knappt ned utom i de större städerna, och äfven der icke i något antal som kan väcka oro.

Och man kunde derföre i Massachusett den 5 Mars 1852 med full trygghet för följderna genom lag stadga, att utländingar der kunna förvärfva, behålla och öfverlåta fast egendom; en lag, hvilken, såsom vi bestämdt veta, ännu 1859 gällde, och, såsom vi anse mer än sannolikt, ännu i denna stund gäller.

I Pennsylvanien, der tyskar allt från koloniens första bildning talrikt inflyttat och der de tyske jordegarna ännu för tjugu år sedan allmänt ansågos för statens bäste jordbrukare, och kanske ännu i dag så anses, har man länge varit gynnsamt stämd för utländingars rätt att förvärfva jord, som de sjelfve ville bebo och bruka, samt också benägen att visa liberalitet mot utländingar, hvilka, utan att, åtminstone genast, taga fast bostad i staten, der velat köpa fast egendom. Men det oakadt märkes det lätt huru varsamt man i afseende på dem gått till väga.

Till bevis härå kan, efter the General Laws of Pennsylvania, tr. 1849, de sista

till hvilka vi egt tillgång, nämnas, att, sedan 1791 den 23 Februari det blifvit hvarje utländing tillåtet att genom köp eller arf (nemligen från Nordamerikanska medborgare) förvärfva fast egendom och behålla densamma, finner man, att den 20 Mars 1811 alla köp, hvarigenom i staten bosatte emigranter redan då, utan föregången förklaring utaf afsigten att blifva nordamerikanske medborgare, förvärfvat fast egendom, förklarats legaliserade *för de fall att köparne sedan blifvit naturaliserade*. Tre år senare, den 22 Mars 1814, utsträcktes legalisationen till de köp som egt rum efter 1811 och tillades hvarje utländing, hvilken den 18 Juni 1812 (dagen för krigsförklaringen mot England) i staten varit bosatt och sedan fortfarit att der hafva sin bostad, rätt att efter inregistrerandet af förklaringen om afsigten att blifva nordamerikansk medborgare, förvärfva, behålla och öfverlåta fast egendom, som ej omfattade mer än *tvåhundra acres*, eller ej i värde öfversteg *tjugutusen dollars*. År 1818 den 24 Mars upplifvades 1811 års akt och tilläts hvarje utländing från land, som vore eller vid köpetiden varit i fredstillstånd med Förenta Staterna att inom Pennsylvanien köpa och behålla fast egendom, hvilken ej omfattade mer än *femtusen acres*. År 1837 den 31 Mars legaliserades alla köp, hvarigenom i Förenta Staterna bosatte utländingar från land, hvilka voro eller vid köpetiden varit i fredstillstånd med Förenta Staterna, dittills i staten förvärfvat fast egendom, som ej omfattade mer än *femtusen acres*, och 1844 den 16 April legaliserades ytterligare alla köp, arf eller andra laga fång, hvarigenom utländingar (utan afseende å bostad) dittills i staten förvärfvat fast egendom, som ej innehöll mer än *tvåtusén acres*. Att dessa akter af 1837 och 1844, ehuru de benämnas supplementer till 1818 års akt, likväl mot densamma vore reaktionära, ses klart af den begränsning, inom hvilken de gjorda förvärfven legaliserades. Både 1811, 1818, 1837 och 1844 legaliserades för öfrigt de försäljningar, hvarigenom utländingar (till nordamerikanske medborgare, såsom 1811 och 1844 uttryckligen tillades) afhändt sig fast egendom. 1818 och 1837 tillades ock, att, der en i Pennsylvanien bosatt utländing, hvilken der köpt eller innehaft fast egendom, afidit utan att vara naturaliserad, egendomen skulle öfvergå till dem, hvilka, om han varit nordamerikansk medborgare, egt ärfva honom, eller till dem, till hvilka han testamenterat egendomen; 1844 uteslöts detta stadgande, i följd deraf, att utländingars förvärf af fast egendom, som ej öfversteg *tvåtusén acres*, då blifvit legaliseradt, utan afseende derå, om den genom arf eller annat laga fång blifvit åtkommen. Der förbehåll om andra, än de genom akterna särskildt gynnade, personernas rätt till ett i egendomen orubbligt fästadt intresse ansetts nödiga, hafva de blifvit inryckta. Förmodligen har legislaturen äfven sedermera legaliserat fast egendoms öfvergång i utländsk hand, i den mån den ansetts nyttig.

Vända vi oss nu till Södern, kan upplysas, att enligt *The Statute Law of Georgia*, tr. 1845,

utländingar i allmänhet icke i Georgien kunde ega fast egendom.

Om en medborgare afled, hvars fasta egendom enligt testamente eller arfs-

rätt skulle tillfalla en utländing, skulle egendomen säljas och köpeskillingen utbetalas till testamentstagaren eller arvingen.

Den enda rätt till fast egendom, som var inom staten bosatte utländingar medgifven, var den, att efter inregistrering af deras namn hos ortens domstol, för ett år i sender hyra eller lega sådan egendom, och att likasom hvar och en annan utländing utlåna penningar mot pant i densamma, hvilken i brist af betalning fick säljas med rätt för långifvaren att ur köpeskillingen njuta sin betalning. Härvid nämnes likväl i parentes en undantagsrätt för långifvaren att sjelf inköpa egendomen eller genom särskildt förfarande komma i besittning deraf; en rätt, hvilken, så vidt vi förstå, dock endast genom en akt af legislaturen kunde tillkomma.

Särskildt privilegierade i detta hänseende voro dels franske undersåter i allmänhet, dels vice Amiralen D'Estaings arvingar, sedan legislaturen skänkt honom tjugutusen acres.

Hvad af stadgandena i *the Code of Virginia* tr. 1849, i förevarande fråga, synes, är, att ej någon annan än nordamerikanske medborgare kunde i Virginien till fast egendom hafva annan eganderätt än en interimistisk; och att äfven sådan i allmänhet endast tillkom utländing med det vilkor, att han der var bosatt och edligen förklarar sin afsigt att blifva nordamerikansk medborgare.

Hvad i det föregående blifvit anfördt kan väl så vida förtjena någon uppmärksamhet, som det visar, hvilka olikheter i förevarande hänseende olika natur- och socialförhållanden föranledt, men lider dock af det väsentliga fel, att endast angifva hvad som gällde vid eller omkring medlet af innevarande århundrade. Blott för Massachusetts hafva vi kunnat upplysa, att den anförda lagen åtminstone så sent som 1859 ännu fortfor att gälla.

Deremot komma vi nu till en nordamerikansk lagstiftning, hvilken vi varit i tillfälle att följa till och med år 1871, och som eger det största intresse, ej blott i detta hufvudsakliga hänseende, utan äfven därför, att den tillhör den folkrikaste nordamerikanska unionsstaten, med sin Sveriges öfverstigande folkmängd, staten med det stolta valspråket: *Excelsior*, och med den stora, kosmopolitiska handelsstaden, som mottager den europeiska utflyttningens ojemförligt mäktigaste ström, och der man icke utan skäl skulle kunna förmoda, att kosmopolitiska idéer, äfven i fråga om utländingars rätt att förvärfva och behålla fast egendom, företrädesvis skulle gjort sig gällande.

Om man i denna förmodan finner sig bedragen, om man tvärtom uti denna stats lag finner grundsatser, temligen lika de virginiska i ämnet, torde man med detta exempel för ögonen från en stat, som i detta hänseende kan bestämma sig utan all fruktan för främmande makters inblandning till sina undersåters skydd mot förment orättvisa, kunna antaga, att det praktiska förståndet kan hafva rätt till ett

ord mot den flacka kosmopolitism, som anser likgiltigt, om landets jord eges af landets barn, eller om landets jord- och bergsbrukande befolkning till större delen består af arrendatorer, förvaltare och arbetare åt utländingar, som bo hvar i sitt land och med vårt icke hafva annat att skaffa än att derifrån draga den högsta möjliga revenu.

Uti *The Revised Statutes of the State of New-York*, tr. 1846 och 1848, finnas i 2 delen,

efter det allmänna stadgandet, att ingen statsborgares rättstitel eller anspråk på fast egendom inom staten skall, så framt han den 21 April 1825 eller förut var i verklig besittning deraf, skadas derutaf, att någon person, genom hvilken hans rättstitel eller anspråk på egendomen kommit till honom, var utländing,

stadgandena eller reglorna om utländings rätt att förvärfva och ega fast egendom och om hvad med denna rätt sammanhänger eller deraf följer, tillhörande tre olika tider, nemligen — tiden före 1843 — året 1843 — och året 1845; hvarvid man för de två första tiderna finner ett och annat stadgande, som delvis blifvit senare upphäfvat.

Till den första tiden höra reglorna: att en utländing, som anländt till Förenta Staterna, eger, om han så önskar, hos dertill bemyndigad embetsman i staten afgifva skriftlig försäkran att han bor i Förenta Staterna och ämnar för alltid der blifva boende samt naturaliserad, samt att han för vinnande af naturalisation vidtagit de af Förenta Staternas lagar stadgade, inledande åtgärder, och derefter hos staten New-Yorks statssekreterare låta inregistrera denna försäkran;

samt att han derefter eger förvärfva och för sig samt sina arfvingar eller rättsinnehafvare för alltid behålla i staten belägen fast egendom, äfvensom att under sex år derefter sälja, anvisa, pantsätta, testamentera eller annorlunda disponera densamma med lika rätt som Förenta Staternas medborgare, med det undantag likväl, att han icke före sin naturalisation må utlegga den;

att sådan utländing icke eger förvärfva och behålla fast egendom, hvilken förr, än han blef bosatt i Förenta Staterna och låtit vederbörligen inregistrera förut nämnda försäkran, skulle, efter statens arfsrätt, gått till honom i arf eller blifvit honom testamenterad eller öfverlåten;

att, om sådan utländing inom sex år efter nämnda inregistrering aflider utan testamente och efter sig lemnar arfvingar, som bo i Förenta Staterna, desse ärfva hans fasta egendom alldeles som om han varit nordamerikansk medborgare;

att, om utländing säljer eller annorlunda afhänder sig fast egendom, som han efter lag har rätt att ega och afhända sig, han sjelf, hans arfvingar och rättsinnehafvare ega i eget namn för köpeskillingen eller någon del deraf taga underpant i egendomen, äfvensom, vid försäljning på grund af pantsättningen eller dom om utsökning af köpeskillingsdel, återköpa den och med samma rätt som pantsättaren ursprungligen egde, behålla densamma.

Dertill lades 1843, utom några blott för den närmast följande tiden gällande

reglör, den, att hvarje i Förenta Staterna naturaliserad medborgare, hvilken i staten, förr än han der lagligen kunde ega fast egendom, å sådan redan då (1843) fått köpebref eller hvilken under samma förhållande dylik egendom genom testamente blifvit tillagd eller skulle i arf hafva tillfallit, om han vid siste innehafvarens död varit nordamerikansk medborgare, kan, liksom han vid köpet eller arfs- eller testamentsfallet varit sådan medborgare, behålla egendomen, och att hvarje af honom genom afhändelsebref eller pantsättning gjord öfverlåtelse är gällande, och 1845;

dels att hustrun till en i staten bosatt utlänning, hvilken före aktens tillkomst genom öfverlåtelse eller testamente erhållit fast egendom, tagit den i besittning och aflidit, äfvensom hustrun till en i staten bosatt utlänning, hvilken hädanefter genom öfverlåtelse eller testamente erhåller sådan, tillkommer, ehvad hon är utländsk eller medborgarinna, enkerätt (»dower») deri, likväl ej i sådan egendom, som mannen ejelf, förr än akten blef gällande, öfverlätit eller pantsatt;

att hvarje utländsk kvinna, som före aktens tillkomst äktat eller derefter äktar en nordamerikansk medborgare, tillkommer enkerätt uti mannens i staten belägna fasta egendom, aldeles som hon vore medborgarinna;

att hvarje utländsk, i staten bosatt kvinna, berättigas att öfvertaga och behålla fast egendom, som blifvit henne testamenterad af hennes man eller af annan person, hvilken lagligen kan testamentera sådan egendom, äfvensom att aldeles som en medborgarinna utföra hvarje uppdrag, som lagligen kan lemnas, att vidtaga åtgärder i afseende å egendomen, stifta rättigheter deri eller belasta den med bördor;

att hvarje utländsk, i staten bosatt kvinna bemyndigas att mottaga hvarje vinst-gifvande rätt uti en inom staten belägen fast egendom, som i äktenskapskontrakt, eller i testamente af hennes man eller annan till fast egendoms testamenterande befogad person blifvit till hennes förmån stiftad, dock med iakttagande af lagens föreskrifter angående »uses and trusts»;

dels att hvarje i staten bosatt utlänning, hvilken förut köpt och fått köpebref eller härefter köper och får köpebref å någon i staten belägen fast egendom, eller hvilken sådan egendom förut blifvit eller hädanefter blir testamenterad, allt förr än han låtit vederbörligen inregistrera ofvannämnda förklaring (försäkran), må, sedan han besörjt denna inregistrering, med lika rätt som om han vid köpet eller testamentsfallet varit nordamerikansk medborgare behålla egendomen (i sektionen af akten);

att, om en i staten bosatt utlänning, som före aktens tillkomst köpt och fått köpebref å, eller hädanefter köper och får köpebref å, någon inom staten belägen fast egendom, aflidit eller aflider med efterlemnande af personer, hvilka motsvara den i statens lag gifna beskrifning på arfvingar, dessa personer ega att, såsom hans arfvingar tillträda och behålla den i staten belägna fasta egendom; hvilken den aflidne vid sin död egt och innehaft, aldeles så som om han vid döden varit nord-

amerikansk medborgare, dock att, om några af dem äro af manligt kön och hunnit myndighetsåldern, desse icke mot statens hemfallsanspråk kunna försvara egendomen, utan att antingen vara nordamerikanske medborgare eller, om de äro utlänningar, låta vederbörligen inregistrera nämnda förklaring;

att, då en i staten bosatt utlänning köpt der belägen fast egendom och fått köpebref derå eller köper sådan och får köpebref derå, samt derefter affidit eller affider, sedan han testamenterat eller öfverlåtitt densamma, testaments- eller öfverlåtelseägaren eger behålla egendomen, *ehvad* han är medborgare eller utlänning, dock i *senare* fallet icke, der han hunnit till myndighetsåldern, utan att han låter vederbörligen inregistrera ofta nämnda förklaring;

att hvarje bosatt *) utlänning, som köpt och genom skriftlig, i laga form upprättad öfverlåtelsehandling eller genom testamente förvärfvat eller hädanefters på förenämnda sätt förvärfvar i staten belägen fast egendom och som låtit eller låter vederbörligen inregistrera sådan förklaring, som i det föregående ofta är nämnd, kan åt hvilken nordamerikansk medborgare eller i staten bosatt utlänning (således icke hvar och en utlänning, såsom i nästföregående sektion är sagdt) som helst öfverlåta eller testamentera egendomen, till den *senare* på samma sätt, med samma verkan och för samma ändamål som till den *förre*, dock att den *senare*, om han är af manligt kön och hunnit myndighetsåldern, icke mot statens hemfallsanspråk kan försvara egendomen, utan att han låter vederbörligen inregistrera den ofta nämnda förklaringen;

att hvarje öfverlåtelse, testamentering, utlegning eller pantsättning af en inom staten belägen fast egendom, som hittills i laga form gjorts af en utlänning till en statsborgare eller bosatt utlänning, som var berättigad att inom staten ega fast egendom eller vinstgifvande rätt deri, eller som hädanefters göres af en bosatt, till fast egendoms egande i staten berättigad utlänning till statsborgare eller bosatt, till i staten belägen fast egendoms eller deri stiftad vinstgifvande rätts egande berättigad utlänning, afvensom alla dittills betingade eller hädanefters betingande räntor (af-rader, jordlegor) af sådana utlegda fasta egendomar, samt alla andra i legokontrakten intagna, lagliga villkor eller öfverenskommelser härigenom bekräftas och förklaras lika giltiga, som om betingen gjorts af statsborgare eller mellan sådana;

att alla på grund af en bosatt utländings egenskap af utlänning tagna mått och steg för att afhända honom innehafd fast egendom skola suspenderas, då han låter vederbörligen inregistrera ofta nämnda förklaring samt betalar de i och för dessa mått och steg bestridda kostnader intilldess styrkt afskrift af samma förklaring blifvit Justitie-kanslern (»Attorney-General») meddelad;

att 1845 års akt icke skadar statens rätt i de fall, då anspråk på egendomens hemfall är anhängiggjordt, innan svaranden låtit vederbörligen inregistrera ofta

*) Med termen *bosatt utlänning* (utan tillägg: i staten) förmoda vi att man betecknar: i För-
enta Staterna, men icke i staten New-York bosatt utlänning.

nämnda förklaring och ej heller personers rätt, hvilka i egendomen ega något orubbligt intresse; men att alla mått och steg, som blifvit eller blifva vidtagna för att göra statens hemfallsanspråk gällande *mot en bosatt utländig*, äro underkastade den i näst föregående sektion angifna regel;

att den äldre regeln om utländings eller hans arfvingars eller rättsinnehafvares rätt att i fast egendom, som han sålt, taga underpant för köpeskillingen eller del deraf och i visst fall återköpa egendomen fortfarande gäller, och slutligen;

att ingenting i 1845 års akt skall skada rättigheter, som i god tro blifvit genom köp eller arf förvärfvade, utan tillkännagifvande förr än akten blef gällande.

De flesta af dessa 1845 tillkomna stadganden, hvilka ej angå qvinnors och omyndigas rätt, hafva emellertid genom en senare akt den 15 April 1857, hvilken såges utsträcka och upplifva nämnda stadganden, blifvit *antingen* för den då förflutna tiden utsträckta till andra fall, *eller* för tiden efter den 15 April 1859, så vidt de tillåto den ofta nämnda förklaringens inregistrering med laga kraft *efter egendoms förvärf*, upphäfda med återgång till den gamla regeln; att förklaringen, för att egendomen dermed skall kunna försvaras, måste vara inregistrerad *före förvärfvet*. Utländings rätt att före vunnen naturalisation utlega egendomen är dock bibehållen, och den för vissa andra af utländig vidtagande dispositioner och för arfsrätten efter honom föreskrifna tidsbegränsning synes ock fortfarande vara upphäfven.

Genom *ena* ändringen förklarades nemligen, att för *öfverlåtelse, testamentering, utlegning* eller *pantsättning*, som omförmäles i 1845 års akt, alla de gifna reglor skulle vara gällande, *som om* de personer, från hvilka rättigheten först eller senare kommit, hade varit nordamerikanske medborgare, d. v. s. derigenom *legaliserades* äfven 1:o) sådan *öfverlåtelse, testamentering, utlegning* och *pantsättning*, som efter 1845 till den 15 April 1857 skett af *utländig*, hvilken ej tillhörde kategorien *bosatt*, i den af 1845 års akt åsyftade mening, och *ej var berättigad* att i staten ega fast egendom, äfvensom 2:o) *utur öfverlåtelse, testamentering, utlegning* eller *pantsättning* härledd rätt, hvilken *öfvergått till, och senare åter ifrån sådan utländig*.

Den *andra* 1857 beslutade ändringen består deruti, att enligt densamma den i första sektionen af 1845 års akt omtalade, i det föregående ofta omförmälda förklaringen skulle inom *två år* efter den 15 April 1857 vara vederbörligen inregistrerad hos statssekreteraren, och att om någon person, hvilken enligt *föreskrifterna i 1845 års akt* var förbunden att hos statssekreteraren låta vederbörligen inregistrera densamma, underlåte att inom den nu bestämda tiden verkställa inregistreringen han derigenom förverkat förmånen af 1857 års akt, såväl i hvad den angick utvidgningen af 1845 års akt, som i hvad den angick upplifvandet deraf.

Kastar

Kastar man nu en blick tillbaka på den New-Yorkska lagstiftning, för hvilken vi nu redovisat, röjer sig deri en än större varsamhet än i den Pennsylvaniska, och äfven i den New-Yorkska framträder, ehuru senare, en reaktion mot åsigter, som funnits alltför mycket för utländingar lätta fast egendoms åtkomst.

Frågas åter, huru New-Yorkska legislaturen hållit på iakttagandet af inskränkningarne i utländingars rätt till åtkomst af fast egendom, så svara vi, efter granskning af de från densamma åren 1849—1871 utgångna akter, att den under denna tid visat benägenhet att *godkänna* fast egendoms öfvergång i utländingars hand, hvilka uppehölle sig i staten eller åtminstone i Förenta Staterna, samt antagligen hade för afsigt att blifva nordamerikanske medborgare eller förr eller senare sannolikt dertill skulle besluta sig, benägenhet att någon gång *på förhand tillåta* sådan öfvergång, benägenhet att *godkänna* dylik öfvergång till sådana utländingar från andra, men isynnerhet benägenhet att genom eftergift af statens, på förutgåuget olaga fång grundade hemfallsanspråk, *befordra* fast egendoms återgång från utländingar till statsborgare. På alla dessa tendenser erbjuda förenämnda akter flera exempel, på de flesta i mängd. Den sistnämnda ser man ådagalagd, ej blott i enskilda fall, utan ock genom en akt den 1 Maj 1868, der det förklaras, att statsborgares rätt till fast egendom inom staten, som då fanns i deras besittning, icke får antastas på den grund, att den kommit till dem från eller genom utländingar; statens rätt dock förbehållen i de fall, der dess hemfallsanspråk redan äro anhängiggjorda.

På tillåtelser för andra utländingar, än dem som uppehöll sig i staten eller åtminstone Förenta Staterna och väntades der qvarblifva, att i staten förvärfva, behålla och disponera fast egendom eller blott att behålla och disponera sådan, der den dem redan tillfallit, har samma legislatur deremot varit temligen sparsam.

De *ovillkorliga* tillåtelseerna af detta slag kunna indelas i flera klasser.

Till *den första*, som omfattar tillåtelse att förvärfva, behålla och disponera fast egendom, utan bestämmande af fånget, utom i en enda, der köp nämnes, höra: *den* tillåtelse, hvilken den 17 April 1851 gafs en inbyggare i Nova Scotia; *den*, som den 8 Juni 1853 gafs en medborgare i Ny-Granada; *den*, hvilken den 18 Juni samma år gafs en medborgare i Venezuela; *den*, som den 16 April 1857 gafs en Canadensare; och hufvudsakligen *den*, hvilken den 17 April 1858 gafs tre Parisare. Af dessa *fem* tillåtelser omfattade de *tre* första all fast egendom som de privilegierade i staten kunde förvärfva; den *fjärde* blott en noga beskrifven egendom i staden Buffalo, och den *femte* blott den egendom, som i staden New-York kunde förvärfvas till ett värde af högst *tvåhundrausen dollars*, hvarjemte den med gaf bibehållande af den fasta egendom som de tre eller endera redan förvärfvat.

Till *den andra klassen* höra tillåtelseerna för utländska personer att, *utan afseende å deras egenskap af utländske eller å deras bostad i fremmande land*, genom *succession eller annorlunda* förvärfva, samt behålla och disponera fast egendom i staten i

allmänhet (den 1 Maj 1865) eller förvärfva, behålla, testamentera eller öfverlåta två brobänkar i staden New-York (den 24 April 1855); möjligen äfven *den*, hvilken den 22 Mars 1866 gafs en person att, *utan hinder af hans egenskap af utländig*, lika som statsborgare ärfva, förvärfva, behålla och disponera fast egendom i staten. Ovisst är dock, om denne ej uppehöll sig i staten eller Förenta Staterna med afsigt att der qvarstanna.

Till den *tredje* klassen må räknas den tillåtelse, som den 11 April 1866 gafs tre parisare att med full egande- och dispositionsrätt behålla och disponera den fasta egendom, som de samfäldt eller endera innehade i *the county of Luvis* eller der till deras samfälda eller enderas enskilda förmån innehades af »trustees», hvilka »trustees» bemyndigades att till dem eller den, för hvilka eller hvilken egendomen i »trust» innehades, öfverlåta densamma.

Till den *fjärde* klassen höra åtta, åren 1850, 1851, 1861, 1862, 1864, 1866 och 1868 meddelade tillåtelser att såsom medborgare behålla och disponera den fasta egendom, som genom arf eller testamente tillfallit de så privilegierade personerna.

För öfrigt hafva tillåtelser för utländingar, ehvad de varit bosatte utomlands eller man ej med större sannolikhet kunnat antaga, att de ämnade blifva nordamerikanske medborgare, att förvärfva, behålla och disponera fast egendom eller blott att behålla och disponera sådan, den redan tillfallen, varit förenade med vilkor.

Ett sådant är att egendomen ovilkorligen skulle inom viss tid öfverlåtas åt personer, hvilka efter statens allmänna lag kunde i staten ega sådan. Detta vilkor finnes föreskrifvet i akterna den 12 April 1851, der tiden utsattes till *tre år* efter aktens tillkomst; den 10 April 1852 (*fem år* efter det akten blifvit gällande); den 17 Juli 1853 (*tre år* efter det akten blef gällande); den 12 och 14 April 1859 (*fem år* efter det akterna blefvo gällande) och den 6 April 1866 (*fem år* efter aktens tillkomst).

Ett annat vilkor är, att de, som vunnit tillåtelsen, inom *två år* efter aktens tillkomst *antingen* skulle bosätta sig i Förenta Staterna eller öfverlåta egendomen till personer, hvilka enligt statens allmänna lag kunde ega egendomen. Detta vilkor träffas i akterna den 5 April 1867 och den 18 i samma månad af samma år.

Dessa tvänne vilkor utsattes för personer, hvilka genom *succession* åtkommit egendomen.

Ett *tredje* vilkor är, att de som vunnit tillåtelsen skulle afgifva och låta vederbörligen inregistrera den i lag föreskrifna förklaringen om bosättning i Förenta Staterna, om afsigten att der förblifva boende och blifva nordamerikansk medborgare så snart naturalisation kunde vinnas samt om vidtagna, inledande åtgärder till dess vinnande. Detta vilkor finnes i akter den 15 och 16 April 1857 samt den 6 och 8 Maj 1868. — I en akt den 24 April 1866 uttryckes detta så, att, der den berättigade icke redan vidtagit åtgärder till vinnande af medborgarerrätt, han genast

efter aktens tillkomst skulle vidtaga sådana och dermed fortfara till dess naturalisationen vore vunnen; och i två akter (den 27 April och den 2 Maj 1870) nöjde man sig med föreskriften, att afsigten att blifva nordamerikanske medborgare skulle förklaras, och att, om detta ej skett inom fem år, egendomen inom samma tid skulle vara öfverlåtten åt personer, hvilka vid öfverlåtelsen vore eller förklarat sig vilja blifva nordamerikanske medborgare.

För en omyndig gosse föreskrefs den 14 April 1852, att den fasta egendom, som blifvit honom testamenterad, och för två omyndige bröder föreskrefs den 12 April 1853, att den fasta egendom, som i arf eller genom testamente kunde dem tillfalla, skulle inom *fem år efter det de uppnått myndighetsåldern*, vara såld till personer, som efter statens allmänna lag kunde ega den, så framt ej nämnde testaments- eller arftagare inom samma tid blifvit nordamerikanske medborgare.

Två för eganderättens bibehållande för längre tid tillbaka utsatta terminer finnas efter medlet af århundradet förlängda, den ena *en gång* (den 19 Februari 1852) den andra *två gånger* (den 15 April 1853 och den 7 April 1863); såsom motsats hvartill kan anmärkas, att en 1864 gifven och 1865 något modifierad tillåtelse till fast egendoms behållande den 3 April 1866 återkallades.

Slutligen torde och kunna och böra nämnas, att i främmande land bosatte utlänningar, äfven till uppbärande af köpeskillingen för dem testamenterad eller i arf tillfallen egendom anses behöfva legislaturens tillåtelse.

Sådan finnes gifven den 1 Maj 1868 och den 23 April 1869.

I alla här ofvan anförda beslut om exceptionela godkännanden eller tillåtelser, har, der sådant kunnat erfordras, förbehåll om andra enskilda personers i egendomen möjligen egande rättigheter blifvit gjordt.

Att den New-Yorska legislaturen under de tjugutrefrågavarande åren, i fråga om utlänningars bemyndigande att förvärfva fast egendom i staten, iakttagit en helt annan hållning än den svenska regeringen, derpå lemnar det anförda mer än tillräckliga bevis.

På grund af hvad här ofvan är anfördt och med hänvisning till de grundsatser, som gjort sig gällande i ett land, der man varit i tillfälle att noga öfverväga de fördelar och olägenheter som kunna följa af utlänningars rätt att inom landet förvärfva och besitta egendom, våga vi förslå,

att Riksdagen i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t ville uttala sina farhågor för följderna af de grundsatser, som hittills gjort sig gällande i afseende å beviljande af tillstånd åt utländske undersåter att i riket besitta fast egendom eller härstädes idka bergsbruk och skogsafverkning, samt *att* Riksdagen i samma skrifvelse måtte till Kongl. Maj:t hemställa, huruvida icke för framtiden kunde stadgas såsom grundsatser i detta hänseende;

dels att, då enligt Kongl. Majts nådiga Kungörelse af den 3 Oktober 1829 »utländsk undersäte, som icke erhållit svensk medborgarerätt, icke kan anses vara berättigad att i riket fast egendom förvärfva och besitta utan att han dertill undfått Kongl. Majts nådiga tillstånd,» sådant tillstånd hädanefter icke meddelas utlänning, som ej är norrman, utan föregående i laga form afgifven förklaring af sökanden, att han ärnar sig inom ett år här i riket bosätta, för att kunna, senast fyra år efter erhållandet af den sökta tillåtelsen att egendomen besitta, undfå svensk medborgarerätt; samt att, för brytandet af sådan förklaring af Kongl. Majt stadgas det äfventyr som nödigt pröfvas;

dels att, då enligt § 28 af Kongl. Förordningen om utvidgad näringsfrihet af den 18 Juni 1864 »tillstånd till drifvande af masugn eller hytta, stångjernsbruk, manufakturverk eller annan inrättning, som afser tillgodgörande eller förädling af mineralrikets alster och ej är att anse såsom handverk, sökes (af utlänning)... hos Bergs-öfverstyrelsen, som dervid förfar efter den ordning, som i § 26 och 1 och 2 mom. af § 27 stadgad är», och då enligt Kongl. Förordningen den 12 April 1872 utlänning är förbudet att utan Konungens tillstånd i riket vistas, och näring idka, der bearbeta inmutad mineralfyndighet eller idka grufvedrift, hädanefter vid beviljande af tillstånd åt utlänning, som ej är norrman, att här i riket bedrifva brukshandtering eller grufvedrift, måtte fästas sådana strängare villkor som för rikets säkerhet och våra ekonomiska fördelar kunna anses betryggande;

dels ock att skogsafverkning för annat än egen bostads eller egen jord- eller bergbruksegendoms behof är utlänning, som ej är norrman eller ej redan är i besittning af rätt dertill, före vunnen naturalisation förbuden.

Stockholm den 26 Mars 1873.

H. L. Rydin.

Häruti instämmer

Axel Odelberg.